

Náhrada škody

Odebrala-li nezjištěná osoba neoprávněně elektřinu v době, kdy k odběrnému místu neexistoval smluvní vztah mezi dodavatelem a žalovaným, který není vlastníkem ani nájemcem domu, byť zde má hlášen trvalý pobyt, avšak prokázal, že fakticky se zdržuje v zahraničí, a byť stejně jako jiná osoba žijící v sousedství disponuje klíčem, přičemž nemovitost v rozhodném období užívala skupina neidentifikovaných osob, je správný závěr o nedostatku pasivní věcné legitimace žalovaného v tomto sporu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 1803/2017, ze dne 31.8.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně E.ON Distribuce, a. s., se sídlem v Č.B., zastoupené JUDr. J.P., advokátem se sídlem v B., proti žalovanému D. V., zastoupenému JUDr. J.J., advokátem se sídlem ve Z., o 148.896,- Kč, vedené u Okresního soudu ve Znojmě pod sp. zn. 14 C 1011/2013, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 15. listopadu 2016, č. j. 21 Co 207/2015-103, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

Okresní soud ve Znojmě rozsudkem ze dne 11. 6. 2015, č. j. 14 C 1011/2013-74, uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni 148.896,- Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobkyně uzavřela ke dni 16. 10. 2008 se žalovaným smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny do domácnosti na odběrné místo Š. a smluvní vztah trval do 15. 10. 2010, kdy zaměstnanci žalobkyně zároveň v místě odběru demontovali elektroměr. Při kontrole dne 5. 8. 2011 zaměstnanci žalobkyně zjistili, že odběrné místo je pod napětím a škoda vzniklá neoprávněným odběrem elektřiny za období od 16. 10. 2010 do 5. 8. 2011 byla vyčíslena částkou 148.896,- Kč. Vlastníkem domu v Š. je obchodní firma BAJA, spol. s r. o., žalovaný má na této adrese od roku 1998 hlášen trvalý pobyt, od roku 2005 však žije ve V., občas do Š. dojíždí; v době neoprávněného odběru v domě bydleli blíže nezjištění dělníci. Soud prvního stupně dospěl k závěru o objektivní odpovědnosti žalovaného za škodu způsobenou neoprávněným odběrem elektrické energie, přičemž nepovažoval za podstatné, kdo je vlastníkem nemovitosti, ani že žalovaný byl v daném období hlášen k pobytu v R.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 15. 11. 2016, č. j. 21 Co 207/2015-103, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl, a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, dospěl však k závěru, že žalovaný nenese odpovědnost podle zákona č. [458/2000 Sb.](#), energetický zákon (dále též jen „energetický zákon“), za škodu způsobenou neoprávněným odběrem. Plnění je po něm totiž požadováno za dobu, kdy již nebyl smluvním odběratelem elektřiny (smluvní vztah s žalobkyní byl ukončen demontáží elektroměru dne 15. 10. 2010) ani vlastníkem nemovitosti, kde se odběrné místo nacházelo. Jeho odpovědnost nezakládá ani skutečnost, že byl v daném místě hlášen k trvalému pobytu nebo že disponoval klíči od předmětného domu v době před a po jeho užívání skupinou dělníků, za jejichž pobytu byl neoprávněný odběr zjištěn.

Rozsudek odvolacího soudu napadla žalobkyně dovoláním, jehož přípustnost dovozuje z § 237 o. s. ř. s tím, že dovoláním napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která byla odvolacím soudem vyřešena odchylně od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, popř. v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

Výkladem podmínek odpovědnosti žalovaného učiněným odvolacím soudem došlo k odchýlení se od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, která vychází z objektivní odpovědnosti (jako např. v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2010, sp. zn. 25 Cdo 229/2008). Žalovaný byl až do 15. 10. 2010 smluvním odběratelem elektřiny v daném místě, nemovitost užíval, měl zde hlášen trvalý pobyt, umožňoval bydlení dělníkům a měl od ní klíč; odběrné místo tak měl ve sféře svého vlivu, takže je nerozhodné, že zde neexistoval smluvní vztah mezi žalobkyní jako dodavatelem energie a žalovaným jako odběratelem (na něj pak doléhají povinnosti podle § 28 energetického zákona). Jiný výklad odpovědnosti za škodu z neoprávněného odběru by vedl k tomu, že škoda za neoprávněný odběr elektřiny by se stala obtížně vymahatelnou a vedla by k nerovnému postavení distributora energie a škůdce, který ovládá nemovitost (v této souvislosti odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 20. 9. 2006, sp. zn. I. ÚS 202/06). Navrhl, aby dovolací soud napadené rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k dovolání uvedl, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska skutkového zjištění i právního posouzení výkladu odpovědnosti za neoprávněný odběr podle energetického zákona správný, a proto navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání zamítl a přiznal žalovanému náhradu nákladů řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) posoudil dovolání žalobkyně a shledal, že bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou - účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupeným advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř., a je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro právní otázku pasivní legitimize v řízení o náhradu škody za neoprávněný odběr elektrické energie, která v daných skutkových souvislostech dosud nebyla dovolacím soudem řešena. Dovolání není důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.), které žalobkyně uplatňuje jako dovolací důvod, může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Podle § 50 odst. 2, věty první a druhé, energetického zákona smlouvou o sdružených službách dodávky elektřiny se zavazuje výrobce elektřiny nebo obchodník s elektřinou dodávat výrobcí elektřiny, jehož zařízení je připojeno k distribuční soustavě na hladině nízkého napětí, nebo zákazníkovi elektřinu a zajistit na vlastní jméno a na vlastní účet související službu v elektroenergetice a zákazník nebo výrobce se zavazuje zaplatit výrobcí elektřiny nebo obchodníkovi s elektřinou cenu za dodanou elektřinu a cenu související služby v elektroenergetice. Zahájením dodávky elektřiny podle smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny dochází k přenesení odpovědnosti za odchylku z výrobce elektřiny nebo zákazníka na výrobce elektřiny nebo na obchodníka s elektřinou.

Podle § 51 odst. 1 energetického zákona neoprávněným odběrem elektřiny z elektrizační soustavy je odběr bez právního důvodu nebo pokud právní důvod odpadl /písm. a)/, odběr bez měřicího zařízení, pokud odběr bez měřicího zařízení nebyl smluvně sjednán /písm. c)/. Podle odstavce 3 tohoto ustanovení při neoprávněném odběru elektřiny je osoba, která neoprávněně odebírala nebo odebírá elektřinu, povinna nahradit v penězích vzniklou škodu. Nelze-li zjistit vzniklou škodu na základě prokazatelně zjištěných údajů, je povinna uhradit škodu určenou výpočtem podle hodnoty hlavního jističe před elektroměrem nebo předřazeného jisticího prvku a obvyklé doby jejich využití, nedohodnou-li se obě strany jinak. Škodou jsou i prokazatelné nezbytně nutné náklady vynaložené na zjišťování neoprávněného odběru elektřiny.

Tato právní úprava zakládá dodavateli elektřiny nárok na náhradu škody za neoprávněně odebranou energii, a to vůči tomu, kdo ji v rozporu se smluvními podmínkami či zákonem na úkor dodavatele

odebral. Zákon blíže nedefinuje osobu neoprávněného odběratele, hovoří pouze obecně o osobě, která neoprávněně odebírala nebo odebírá elektrickou energii. K založení odpovědnosti za zakázané jednání podle energetického zákona je třeba (vedle splnění ostatních podmínek) i dostatečně podložený závěr o osobě škůdce. Vzhledem ke specifickým poměrům při dodávkách energií nemusí být vždy jednoznačné, kdo neoprávněně elektřinu odebral a použil ve svých spotřebičích, proto může být za povinnou považována i osoba, kterou s odběrným místem či prostorami, v nichž došlo k zásahu do rozvodné sítě umožňujícímu neoprávněný odběr, pojí určitý relevantní vztah (věcný, obligační či faktický). V první řadě půjde o vlastníka nemovitosti, případně nájemce, či osobu, která je i z jiného důvodu odběratelem. Jenom z toho, že tu byl smluvně-odběratelský právní vztah, nelze bez dalšího dovozovat neoprávněný odběr původního odběratele v době po jeho skončení, jestliže tu jsou okolnosti dokládající, že on sám elektřinu neodebral ani že neumožnil odběr ve prospěch jiných osob.

Jak vyplývá ze skutkových zjištění, jimiž je dovolací soud vázán a není oprávněn je přezkoumávat (§ 241a odst. 1 o. s. ř.), odběrné místo, kde byl zjištěn neoprávněný odběr elektřiny za období od 16. 10. 2010 do 5. 8. 2011, se nachází v domě v Š., jenž je ve vlastnictví obchodní společnosti BAJA, spol. s r. o. V době neoprávněného odběru nemovitost užívala skupina dělníků, žalovaný zde nepobýval, protože od roku 1999 žil v R. a do Š. se vracel pouze příležitostně. Žalobkyně netvrdí ani neprokazuje, že neoprávněně odebranou elektřinu spotřeboval sám žalovaný. Jeho povinnost nahradit škodu odvozuje od toho, že měl v domě nahlášen trvalý pobyt, disponoval klíčem a uzavřel v předchozím období smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny. Dovolací soud souhlasí se závěrem odvolacího soudu, že tyto okolnosti nezakládají povinnost žalovaného k náhradě za neoprávněný odběr.

V první řadě je zřejmé, že smluvní vztah mezi účastníky trval od 2. 9. 2008 do demontáže elektroměru k 15. 10. 2010, zatímco v době neoprávněného odběru již žalovaný postavení smluvního odběratele neměl a nebyl vázán smluvními povinnostmi ve vztahu k odběru elektřiny. Nebyl ani vlastníkem nemovitosti, ve kterém se nachází odběrné místo, a nájemní či jiný obdobný poměr též nelze na základě zjištěného skutkového stavu dovodit. Nelze mu tedy přičítat k tíži nedodržení ústavní zásady, že vlastnictví zavazuje (čl. 11 odst. 3 věta první Listiny základních práv a svobod, vyhlášené zákonem č. [2/1993](#) Sb.). Okolnost, že na adrese odběrného místa byl hlášen k trvalému pobytu, má význam spíše evidenční a sama o sobě o faktickém stavu a vztahu žalovaného k nemovitosti nic nedokládá. To platí zejména s přihlédnutím ke zjištění, že žalovaný žil dlouhodobě v zahraničí a v místě se objevoval spíše nahodile na krátkou dobu. Jestliže v předmětném období nemovitost užívala skupina blíže nezjištěných osob, nemůže ani existence trvalého pobytu žalovaného na této adrese založit závěr o jeho odpovědnosti za škodu způsobenou neoprávněným odběrem energie, kterou sám nepoužil. Stejně tak skutečnost, že žalovaný měl klíč od domu, neznamená takové panství nad věcí, v níž ke vzniku škody došlo, které by bylo srovnatelné s výkonem vlastnického či nájemního práva; ostatně i svědek O. B., který bydlí v sousedním domě, měl podle zjištění soudu do domu přístup za pomoci svěřeného klíče.

Lze tedy uzavřít, že odebrala-li nezjištěná osoba neoprávněně elektřinu v době, kdy k odběrnému místu neexistoval smluvní vztah mezi dodavatelem a žalovaným, který není vlastníkem ani nájemcem domu, byť zde má hlášen trvalý pobyt, avšak prokázal, že fakticky se zdržuje v zahraničí, a byť stejně jako jiná osoba žijící v sousedství disponuje klíčem, přičemž nemovitost v rozhodném období užívala skupina neidentifikovaných osob, je závěr odvolacího soudu o nedostatku pasivní věcné legitimace žalovaného v tomto sporu správný.

Usnesení zdejšího soudu ze dne 27. 1. 2010, sp. zn. 25 Cdo 229/2008, na které poukazuje dovolatelka, řeší otázku aplikace ustanovení občanského zákoníku o náhradě škody na nárok dodavatele proti jeho smluvnímu odběrateli na náhradu škody vzniklé neoprávněným odběrem elektrické energie. Taková otázka však v projednávané věci není sporná a právní posouzení na ní

nestojí.

Uplatněný dovolací důvod tedy není naplněn, a protože Nejvyšší soud neshledal ani existenci vad řízení ve smyslu § 242 odst. 3 o. s. ř., dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)